

KODEKS PROTIV UZNEMIRAVANJA

Temeljem odredaba Zakonika kanonskog prava, Zakona o radu Republike Hrvatske, Statuta Hrvatskog Caritasa, Etičkog kodeksa Caritasa Internationalis, koji primjenjuje i Hrvatski Caritas, Politike Caritasa Internationalis protiv uznemiravanja Hrvatski caritas dana 8. svibnja 2023. donosi

KODEKS PROTIV UZNEMIRAVANJA

Članak 1.

Uvod

Caritasi u Republici Hrvatskoj, na kanonskom području Hrvatske biskupske konferencije, (dalje: Caritas) pastoralna su tijela Katoličke crkve u Republici Hrvatskoj, svake od 16 nad/biskupija i Vojnog ordinarijata.

Caritas želi graditi društvo u kojem se poštuju prava i dostojanstvo svakog pojedinca, kako je navedeno u viziji, misiji, načelima i vrijednostima Caritasove konfederacije sa sjedištem u Rimu. Caritas je posvećen osiguravanju profesionalnog i zdravog radnog okruženja bez zastrašivanja, ponižavanja, maltretiranja, mobbinga, neprijateljstva ili drugih oblika ponašanja ili štetnih praksi koje mogu ometati rad i/ili dostojanstvo pojedinca.

Članak 2.

Svrha

Kodeksom protiv uznemiravanja (dalje: Kodeks) Caritas utvrđuje svoje stavove protiv uznemiravanja, definira vrste i oblike uznemiravanja te daje upute osoblju i suradnicima za djelovanje u slučaju takva ponašanja.

Kodeks sadrži i informacije o zaštitnim mjerama koje se poduzimaju kako ne bi došlo do uznemiravanja bilo koje vrste.

Članak 3.

Djelokrug

Primjena ovog Kodeksa obvezujuća je za sve Caritase u Republici Hrvatskoj: Hrvatski Caritas i nad/biskupijske Caritase te Caritas Vojnog ordinarijata, ustanove kojima je osnivač Caritas, programe, projekte i aktivnosti koje Caritas provodi u duhu odredbe Zakonika kanonskog prava, kan. 95, §2. Kodeks se primjenjuje na djelatnike, suradnike i volontere. Djelatnike čine: članovi uprave i tijela nadzora sukladno Statutu te zaposlenici, a suradnike: volonteri, pripravnici, vanjski suradnici – fizičke i pravne osobe.

Članak 4.

Pojmovnik

Ovim Kodeksom obuhvaćena je zabrana svake vrste nasilja i uznemiravanja u Caritasu. Uznemiravanje može biti uzrokovano, ali nije ograničeno samo, na temelju rase, boje kože, religije, filozofskih i/ili političkih stavova, spola, dobi, nacionalnog podrijetla, invaliditeta, zdravstvenog stanja, bračnog statusa ili bilo kojeg statusa određenog zakonom. Kod definiranja zlostavljanja i pokretanja daljnjih koraka bitno je razlikovati pojedinačne i nesvjesne aktivnosti od učestalih, sustavnih i namjernih aktivnosti koje imaju za cilj narušavanje dostojanstva osobe. Psihološko ili emocionalno uznemiravanje podrazumijeva primjenu psihičke prisile koja kod druge osobe uzrokuje osjećaj straha, ugroženosti, uznemirenosti ili povrede dostojanstva. Najčešće se pojavljuje kroz verbalne napade, vrijeđanje, psovanje, nazivanje pogrđnim imenima, zastrašivanje, prijetnje i sl. Seksualno uznemiravanje podrazumijeva bilo koji oblik seksualnog nasilja, seksualni čin ili pak pokušaj ostvarivanja seksualnog čina bez pristanka druge osobe, neželjene seksualne komentare ili prijedlog koji je usmjeren protiv osobe i njezine seksualnosti a koji može počinuti druga osoba bez obzira na odnos sa žrtvom ili situaciju u kojoj se nalaze. Može uključivati i neželjene/prisilne dodire tijela, dodirivanje intimnih dijelova tijela, seksualne aktivnosti izmanipulirane lažima, prijetnjama, pritiskom, prisiljavanje na masturbaciju ili prisilno promatranje iste i sl.

Uznemiravanje na radnom mjestu ili mobbing specifičan je oblik ponašanja u okviru radnog okruženja kojim jedna ili više osoba sustavno psihički zlostavlja i ponižava drugu osobu s ciljem da se ugrozi ugled te osobe, čast, njezino ljudsko dostojanstvo, profesionalni dignitet i integritet, te kao krajnji cilj ima uklanjanje te osobe s radnog mjesta. Mobbing se najčešće očituje sljedećim oblicima ponašanja: izoliranje, ograničavanje uobičajene i profesionalne komunikacije, izmišljanje priča i učestalo ogovaranje, ismijavanje, učestalo i neosnovano kritiziranje kvalitete rada, oduzimanje radnih zadataka, zabranu korištenja godišnjeg odmora, prisiljavanje na poslove koji oštećuju zdravlje, tjelesne i/ili seksualne napade i sl.

Tjelesno uznemiravanje je svaki oblik neželjenih tjelesnih kontakta i aktivnosti koje se mogu manifestirati kao: dodiri seksualne prirode, tjelesni napadi, štipanje, milovanje, stiskanje, udaranje, nanošenje tjelesnih povreda i sl.

Online uznemiravanje podrazumijeva dugoročne i sustavne radnje putem različitih sredstava komunikacije s ciljem diskreditacije osobe ili povrede njezina dostojanstva. Neki od nedopuštenih načina online uznemiravanja su: govor mržnje, prijetnje, izazivanje kolektivne sramote, objavljivanje osobnih i povjerljivih informacija, učestalo slanje neprimjerenih poruka, online seksualno zlostavljanje, pornografija i sl.

Članak 5.

Opći stavovi Caritasa

Osoblje Caritasa, osobito ravnatelji Caritasa i ustanova kojima je osnivač Caritas, trebaju osigurati radno okruženje zaštićeno od uznemiravanja.

Uznemiravanje bilo koje vrste neće se tolerirati u Caritasu i u ustanovama kojima je osnivač Caritas. Bilo koja vrsta, bilo koji oblik i bilo koji način uznemiravanja suradnika, radnih kolega, korisnika i drugih osoba u Caritasu je strogo zabranjeno. Caritas će poduzeti sve potrebne preventivne, edukativne i stegovne mjere kako bi svaka osoba bila zaštićena od uznemiravanja.

Članak 6.

Postupci u slučaju sumnje u uznemiravanje

Svaki slučaj uznemiravanja mora se odmah prijaviti sukladno Pravilniku o pritužbama. Osoblje i suradnici Caritasa ohrabruju se da prijave svaki slučaj kojega su svjesni, bilo da su svjedočili slučaju, bilo da su o njemu obavješteni ili su predmet slučaja. Ukoliko je ravnateljstvo Caritasa ili Caritasove ustanove svjesno situacije mogućeg uznemiravanja, dužno je poduzeti žurne i odgovarajuće mjere bez obzira na stav osobe da li to traži ili odbija. U svim slučajevima koji se prijave bit će poduzete odgovarajuće istrage i, ako je to opravdano, stegovne mjere na temelju Pravilnika o pritužbama.

Proces prijave, evidencije, istrage i donošenje rezultata odluke uređen je Pravilnikom o pritužbama. Sve informacije o tome kako se podnosi pritužba i kako se ona obrađuje nalazi se u tom Pravilniku. Pravilnik je dostupan u svakom Caritasu, ustanovi kojoj je osnivač Caritas i na mrežnim stranicama Caritasa.

Članak 7.

Osjetljive situacije

Ukoliko se radi o osjetljivim situacijama, potrebno je poduzeti žurne korake kako bi se takve situacije ispitale. Pod osjetljivim situacijama misli se na sumnje vezane uz uznemiravanje djece i ranjivih skupina te na situacije u kojima se potencijalna žrtva uznemiravanja nalazi u stanju koje joj može ugroziti život ili je trajno onesposobiti za obavljanje svakodnevnih poslova.

Članak 8.

Osveta

Caritas zabranjuje svakom djelatniku da se na bilo koji način osvećuje osobama koje su izrazile zabrinutost zbog bilo koje vrste uznemiravanja.

Neće se poduzimati nikakve mjere protiv djelatnika koji s dobrom namjerom prijavljuju sumnje na uznemiravanje. Izuzetak od ovoga su zlonamjerne i lažne pritužbe, koje će se tretirati prema Pravilniku o pritužbama.

Članak 9.

Izjava

Osoblje Caritasa i ustanova kojima je osnivač Caritas obvezno je potpisati Izjavu o prihvaćanju ovog Kodeksa. Odgovornost je ravnatelja Caritasa i ustanove kojoj je osnivač Caritas dostaviti osoblju Izjavu na potpisivanje.

Članak 10.

Edukacija

Osoblje Caritasa i ustanova kojima je osnivač Caritas ima pravo i obvezu sudjelovati na edukacijama koje se organiziraju o uznemiravanju. Odgovornost je ravnateljstva Caritasa osigurati ovakvu obuku najmanje jednom u dvije godine.

Članak 11.

Stegovne mjere

- Ravnatelj Caritasa ili ustanove kojoj je osnivač Caritas koji ne dostavi ovaj Kodeks osoblju ili ne pokrene proces potpisivanja izjave bit će prijavljen nadzornom tijelu.
- Osoblje Caritasa koje odbije potpisati Izjavu o prihvaćanju ovog Kodeksa bit će sankcionirano sukladno odredbama Pravilnika o pritužbama.
- Osoblje Caritasa koje propusti prijaviti sumnjivu situaciju ili prijavu dostavi s neopravdanim kašnjenjem bit će novčano sankcionirano.
- Osoblje i suradnici Caritasa za koje se potvrdi da su počinili prijestupe iz ovog Kodeksa bit će sankcionirani, a stegovnu mjeru određuje Odbor za pritužbe.

Članak 12.

Stupanje na snagu

Ovaj Kodeks stupa na snagu nakon što ga odobri Predsjednik Hrvatskog Caritasa.

v.r. mons. Bože Radoš,
predsjednik Hrvatskog Caritasa